

I. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **GRÓF SÁNDOR MÓRIC EMLÉKTÚRA**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
ipari és műszaki megoldások kulturális örökség **sport**
természeti környezet turizmus
2. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Bajna**
3. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:
települési tájegységi megyei külhoni magyarság
4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A Gróf Sándor Móric túra a 2015-ben megalakult **Bajnai Természetjáró és Szabadidő Egyesület** szervezésében hivatott a túrázást, a természetjárást, községünk természeti és helytörténeti értékeit bemutatni és népszerűsíteni minden érdeklődőnek.

A Gróf Sándor Móric túra három távot kínál minden korosztály részére. Mindhárom táv szalagozott körtúra formájában biztosít lehetőséget rövid (5 km), közepes (14 km) és hosszabb (26 km) távon egy élmény teli, látnivalóban gazdag és szép túrára, amelyek egyben **IVV túrák** is.

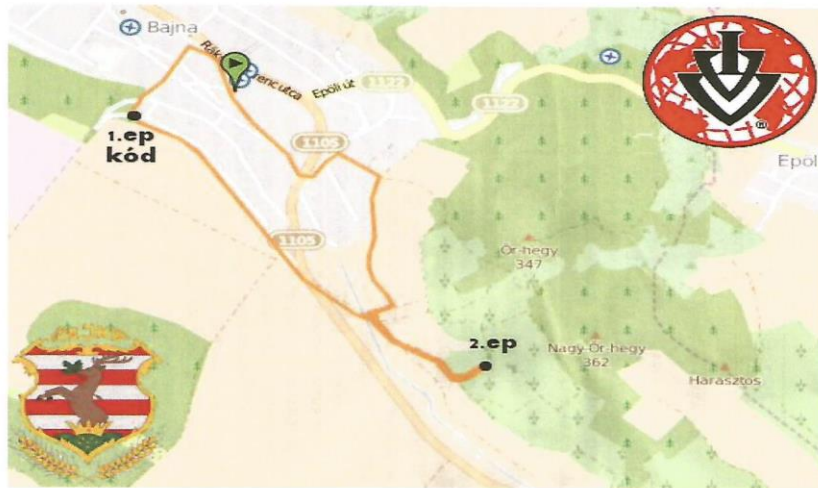

5. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A Bajnai Természetjáró és Szabadidő Egyesület megalakulásakor célkitűzése volt, hogy a túra megszervezése mellett a helyi nevezetességek és a gazdag helytörténeti múlt is része legyen a túrának. A 20 fiatal alapító taggal és az 5 fős vezetéssel az Egyesület szakmailag felkészült, lendületes és aktív csapata a túra megszervezésével hagyományt teremt, hozzájárul a falu turisztikai és idegenforgalmi népszerűsítéséhez.

A **Gróf Sándor Móric Emléktúra „S”**, 5 km-es távja a Sándor Metternich Kastélyból indul. A **Lourdes-i Barlang (Máriácska)** állomása kódjellel ellátott állomás, melynek helytörténeti vonatkozása a következő: a Sándor család használatában lévő magánkápolnán, valamint a csimai és a sárasi kápolnán kívül még egy vallási építmény található a falu területén, mégpedig a csimai kápolna utolsó köveit eltakarító plébános, Mezey Rudolf nevéhez fűződő, a Ser-kút mellett 1893-ban épült Lourdes-i barlang. A benne lévő Szűz Mária és Szent Bernadett szobor tiszteletére többször is vezettek processziót. 1972-ben renoválták a Lourdes-i barlangot, amelyhez meredek parton lépcsőt is építettek.

Második ellenőrző, pecséttel igazoló állomás a **Bajnai Szent Donát Borbarát Egyesület közösségi tere**, amely után az „S” távon résztvevő túrázók visszatérnek a **Sándor Metternich Kastélykert** célállomásába. A táv szintideje 4 óra, szintemelkedése 45 m, amely kiváló lehetőséget nyújt a kisgyerekes családoknak, az idősebbeknek a túrán való részvételre, amely egy könnyű, kényelmes sétaként tehető meg.

A **Gróf Sándor Móric Emléktúra „L”**, 14 km-es távja a **Sándor Metternich Kastélyból** indulva érinti a **Máriaácska** ellenőrzőpontot, ahol a kód leírása után az útvonal a **Bajnai Szent Donát Borbarát Egyesület** ellenőrző állomásához vezet. Ezt követően a túrázók a **Kő kereszt** állomásponthoz érintve az **Öreg-lyuk** ellenőrzőponthoz érkeznek. *Az Öreg-lyuk helytörténeti vonatkozása a következő: az Ór-hegy aljában lévő barlang többször menedéket nyújtott a falusiaknak, sőt 1956 novemberében a Budapestről érkezett menekültek is itt rejtőzködtek. A török időkben minden bajnai itt keresett védelmet a támadások elől, és hogy nagyobb biztonságban legyenek, a barlang bejáratát eltorlaszolták. Az egyik asszony azonban gyermekével kimerészkedett, és mosni indult a patakhoz. A törökök észrevették és követték őket, így kutatva fel a bajnaiak búvóhelyét, majd a benn lévőket irtóztatós halálra ítélve, a barlangot felgyújtották.*

A túra útvonala ezután a bajnai **Őr-hegy** kóddal ellátott ellenőrző pontjához vezet a túrázót. *Az Őr-hegy és a tetején álló kereszt Bajna meghatározó értékei és szimbólumai. A kereszthez sok, Sándor Móric lovas bravúrjaival kapcsolatos mendemonda fűződik, pedig valójában az ördöglovas lánya, Sándor Paulina hercegnő állította 1856-ban, Metternich Richárd herceggel kötött házassága alkalmából. A 8 méter magas kereszt felirata – „in hoc signo vinces” (e jelben győzni fogsz)- a Sándor család mély vallásosságára utal. A keresztet 1935-ben Paulina lánya, Metternich Klementina hercegnő hozatta helyre. Az egyik történet szerint a gróf cselédséggel teli kocsit indított útnak a hegy tetejéről, a meredek úton azonban a kocsi felborult és sok ember meghalt. Egy másik történet szerint a gróf fogadást kötött, hogy a hegy tetején akkora máglyát rakat, amelynek lángja még Bécsben is látható lesz. A gróf állítólag megnyerte a fogadást.*

A túra útvonala az Őr-hegy után ismét a **Bajnai Szent Donát Borbarát Egyesület közösségi terére** kanyarodik vissza, majd a **Sándor Metternich Kastélykertben** ér véget.

A táv szintideje 5 óra, szintemelkedése 396 m.

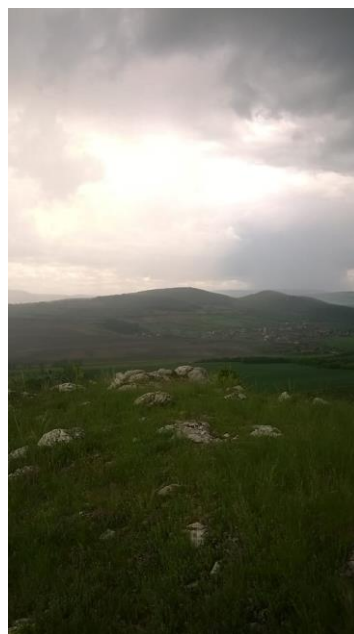
A **Gróf Sándor Móric Emléktúra „XL”**, 26 km-es távja a **Sándor Metternich Kastélyból** indul, a **Máriácska** ellenőrzőpont után a **Sárás romtemplom** kóddal ellátott ellenőrző pontját érinti, amely *szintén bír helytörténeti jelentőséggel: a középkorban Bajna mai területén több település létezett, egyike volt ezeknek Sárás. Bajnáról délnyugatra helyezkedett el, a szintén a középkorban elpusztult, a pilisi apátság birtokai közé tartozó Nyika mellett. A tatárjárást átvészelve, 1287-ben újra benépesült a falu, majd az 1540 körül bekövetkezett török támadás idején végleg elpusztult.*

Mára már csak templomának romjai állnak. Az 1740-1780 közt két kisebb harang került a nagy mellé a bajnai templomban. Az egyik harang a szóbeszéd szerint a sárási templom tornyába függött, de a tatár támadáskor a falusiak egy kútba rejtették el, így maradhatott meg épségben.

A Sárás romtemplomot elhagyva a túra útvonala az **Ugrató-hídhöz** vezet. Az **Ugrató-híd** **Gróf Sándor Móric** egyik híres ugrásáról kapta nevét, amelynek helyét márványkövekkel örökítette meg az ámuló utókor: „Két földbe ágyazott márványczölöp jelöli a helyet, hol a gróf sok év előtt merész ugratásainak egyikét vitte végbe, a leírások szerint a következőképp: „Két czölöp 21 lábnyira van egymástól; a tér közötté most sík gyep, az ugratás idején azonban mély medrű s vízzel tölt árok volt mellyen híd vezetett át, a hídon kocsik mentek s a hasonló merényeiről hírneves lovas ezeket megelőzni akarva, a híd mellett három öl és három láb széles árkot ugratott át. A felszökő s a leeső patkó alakja az illető pontokon a márványlemezekbe van vésve.”

Az Ugrató-híd után a **Kő kereszt** állomás, a **Kő híd**, majd a **Kőszikla** ellenőrzőpontok után az **Öreg-lyuk**, az **Őr-hegy** és a **Bajnai Szent Donát Borbarát közösségi téren** lévő állomások után a cél a **Sándor Metternich Kastélyban** zárja az útvonalat.

A táv szintideje 8 óra, szintemelkedése 633 m.

A fent bemutatott Gróf Sándor Móric Emléktúra egy olyan, évente megrendezésre kerülő rendezvény, amely a hozzá fűzött remények szerint közösségformáló jelleggel bír, Bajna községet és környékét megyei, országos és akár nemzetközi szinten is ismertető és népszerűsítő eseménnyé nőheti ki magát az Egyesület munkássága révén.

